

Veldbiologisch jaarverslag 2024
KNNV Alkmaar - Den Helder

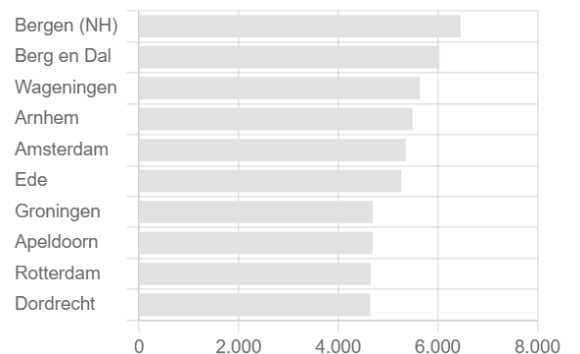
Inhoud

H1 Inleiding.....	3
H2 Mossen.....	4
H3 Nachtvinders	17
H4 Insecten.....	21
H5 Paddenstoelen	26
H6 Planten	33
H7 Strand.....	43
H8 IJsvogels.....	48
H9 Bioblitz Parnassiapark	49

H1 Inleiding

Als je op Waarneming.nl kijkt dan lijkt het er soms op dat het wel snor zit met de biodiversiteit in onze regio. Jaar na jaar staat de gemeente Bergen bovenaan de ranglijst, als meest soortenrijke gemeente. Nu zorgt de aanwezigheid van een groot duingebied natuurlijk voor een enorme soortenrijdom. Dat helpt. Wat nog meer helpt is dat er veel waarnemers in de regio wonen. En veel waarnemers betekent veel waarnemingen. Als KNNV-ers dragen wij daar een flink steentje aan bij. Tijdens excursies worden ieder jaar weer honderden waarnemingen gedaan. Daarbuiten geven veel KNNV-ers ook zelfstandig waarnemingen door.

Soorten

Veel soorten in onze omgeving. Toch staat het er met de biodiversiteit een stuk minder florissant dan het lijkt. In de duinen komen veel minder nachtvlinders op het doek dan vroeger. Er zijn veel minder zweefvliegen te vinden. En in het stedelijk gebied is de plantenrijkdom tegenwoordig veel hoger dan op het platteland. Het vastleggen van waarnemingen draagt bij aan het in beeld brengen van trends en ontwikkelingen.

In dit Veldbiologisch Jaarverslag weer een impressie van de vondsten die het afgelopen jaar zijn gedaan. Er zijn weer veel excursies georganiseerd op het gebied van planten, mossen, paddenstoelen en insecten. Ook de ijsvogels zijn weer gemonitord. Alle waarnemingen zijn doorgegeven aan de NDFF Verspreidingsatlas, of Waarneming.nl.

Er zijn het afgelopen jaar diverse nachtvlinderactiviteiten georganiseerd. Het doen van nachtvlinderonderzoek wint aan populariteit. Steeds meer mensen hebben een speciale lamp, al dan niet met val, of laken, om aan nachtvlinderonderzoek te doen. Daarnaast is het determineren van nachtvlinders met de determinatie-apps tegenwoordig een stuk gemakkelijker geworden. In KNNV-verband hebben we in 2024 diverse malen op een interessante locatie gestaan. Dit willen we in 2025 zeker voortzetten!

Pieter Korstanje

H2 Mossen

Pieter Korstanje, vbs@regioalkmaar.knnv.nl

De Mossenwerkgroep gaat in de winter regelmatig op stap om een interessante locatie te onderzoeken.

Geestmerambacht zuidoostzijde

Het waaide hard en de wind was best wel koud op vrijdag 26 januari, toen we een bezoek brachten aan het Geestmerambacht. Toch hielden we het een paar uur vol om naar mossen en korstmossen te kijken. Want er was best wel wat te zien.

Op een betonblok, zo'n groot legosteentje, zaten verschillende steenminnende soorten. Bijvoorbeeld de gesteelde haarmuts, die makkelijk te herkennen is aan de lange stelen van de kapsels. Verder waren vioolsterretje en muurachterlichtmos aanwezig.

Op de bodem waren fraaie vedermossen te zien. Onder microscoop werden kleivedermos en gekromd vedermos gedetermineerd. Verder was kleisnavelmos een kenmerkende soort voor bosaanplant op klei.

kleivedermos

kleisnavelmos

Een aantal bomen had een interessante mosbegroeiing. We vonden boomsterretje, knikkersterretje, schijfjesmos en vliermos. Er waren twee soorten iepenmos aanwezig: staafjesiepenmos en echt iepenmos. Aan de hand van de broedkorrels kunnen de twee soorten uit elkaar worden gehouden. Echt iepenmos heeft duidelijke tussenschotten in de cellen. Tenslotte werd zijdemos gevonden. Altijd een leuke soort om tegen te komen. Er werden 31 mossen en 15 korstmossen op naam gebracht! Hiervan waren 8 mossen en 5 nieuw voor het betreffende kilometerhok.

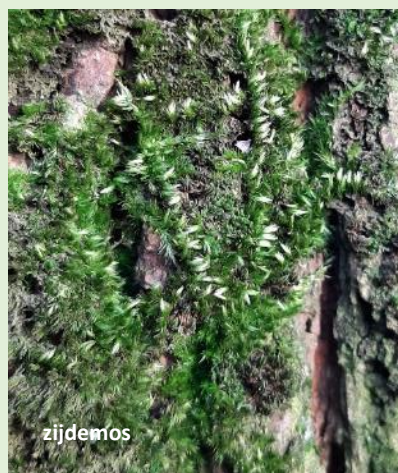
tussenschotten

staafjesiepenmos

boomsterretje

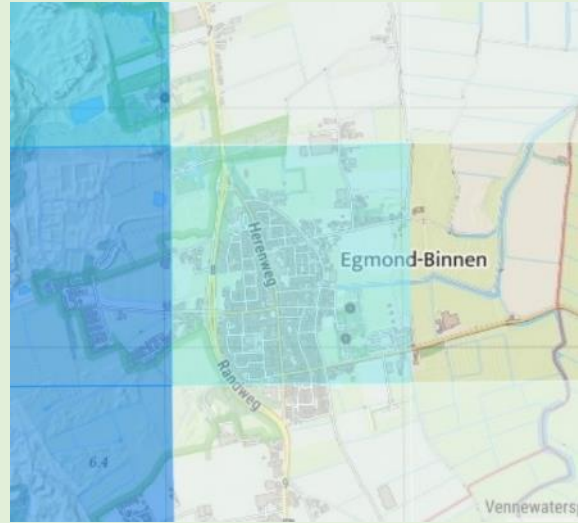
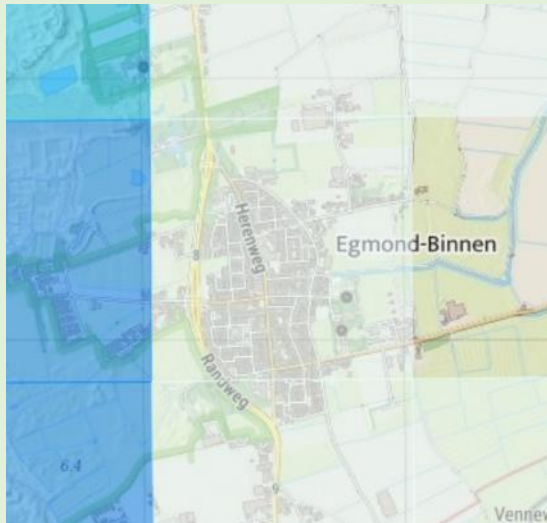
zijdemos

broedkorrel van
staafjesiepenmos

Egmond-Binnen kleurt blauw

Op 9 februari brachten we een bezoek aan Egmond Binnen. Uit Egmond Binnen waren slechts 19 mossoorten bekend. Tijdens de excursie werden daar maar liefst 23 soorten aan toegevoegd! Op de Verspreidingsatlas betekent dit dat Egmond-Binnen een tint blauwer is geworden. Nog niet alle waarnemingen zijn gevalideerd. Wanneer dat wel het geval is, zal de kleur nog een slag intenser blauw worden.

Nieuw voor Egmond-Binnen waren naast drie haarmutsen, knikkersterretje, staafjesiepenmos, uitgerand zodesterretje, knikkersterretje en gewoon sikkelerretje, die op de bomen van de Abdijlaan stonden. Op de grond waren o.a. breed dubbeltandmos, spits smaragdsteeltje, groot rimpelmos, halvemaantjesmos en spits smaragdsteeltje nieuw.

uitgerand zodesterretje

Oude muurtjes op de begraafplaats bij de Abdij herbergden interessante korstmossen, zoals muurzonnetje en gelobde citroenkorst. Ook op korstmossengebied waren er veel nieuwkomers voor het betreffende kilometerhok. Zo'n vijftien soorten waren nog niet eerder gevonden.

Het was kortom een vruchtbaar bezoek aan Egmond-Binnen.

halvemaantjesmos

muurzonnetje

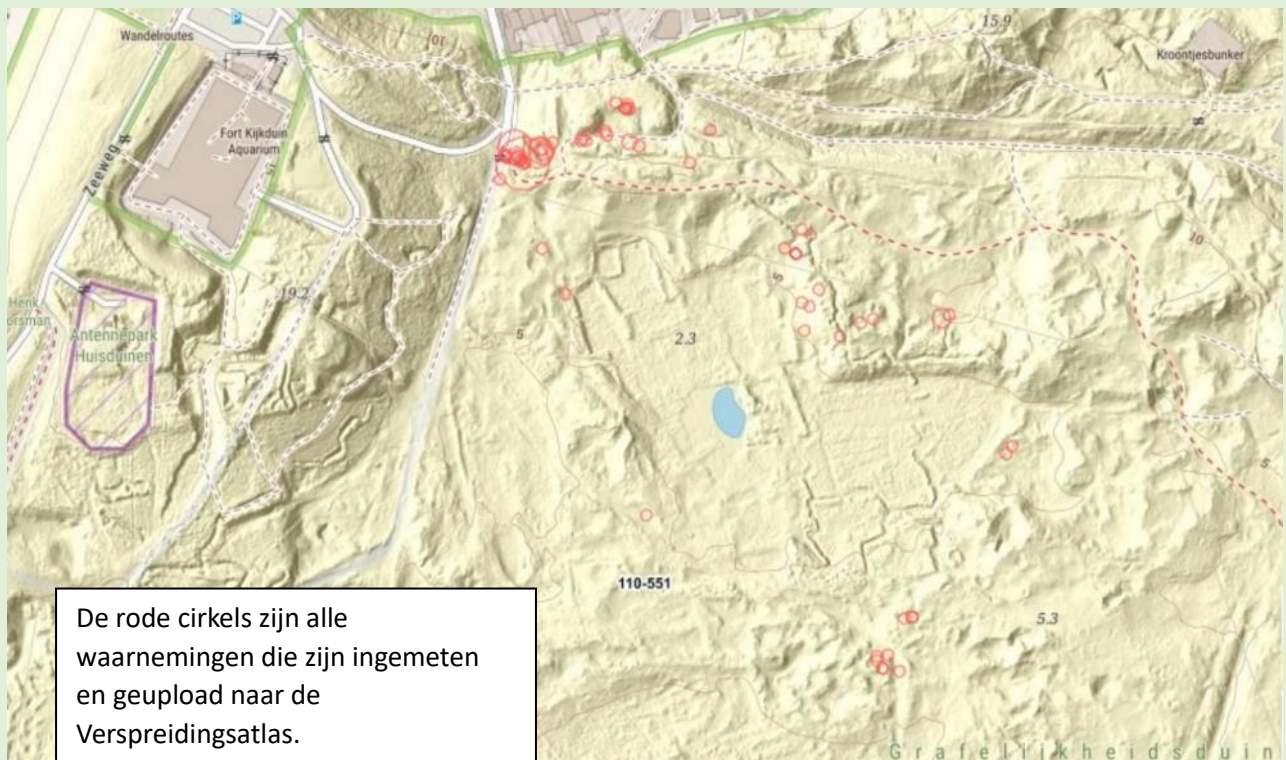
gelobde citroenkorst

kauwgommoss

Grafelijkheidsduinen

De weersverwachting kwam gelukkig uit op 16 februari en om 13.00 uur was het droog. Samen met Ineke Wynia en Wilco Non van Natuurlijke Zaken, trokken we de Grafelijkheidsduinen bij Den Helder in. Een paar jaar terug brachten we een bezoek aan de zuidzijde. Nu werd het gebied vanaf de noordkant benaderd. Als eerste bezochten we de 'hondenuitlaatstrook'. Door de aanwezigheid van schelpenpaadjes en veel hondenpoep, zijn hier ook meer kalkrijke soorten te vinden. Op de noordzijde van wat hellinkjes vonden we soorten als gewoon knopjesmos, duintrapmos en gewoon draadmos. Wat in het veld mogelijk een maanmos werd genoemd, bleek onder de microscoop toch gewoon draadmos te zijn. Op de kopjes van de duinen vonden we zowel zand-, als ruig haarmos.

Wat meer het gebied in, vonden we soorten als breekblaadje, bronsmos, gaaf, gewoon en gedrongen kantmos. Op enkele bunkers stonden soorten als gesteelde haarmuts, grijze haarmuts. Deze laatste twee waren nog niet eerder bekend uit het kilometerhok. Ook braamknikmos, gewoon pluisdraadmos, geel- en grofkorrelknikmos waren nog niet eerder doorgegeven. Een vreemd uitziend mosje, dat we in het veld voor roodviltmos hielden, bleek na determinatie toch meer kenmerken van gewoon gaffeltandmos te hebben.

Ook onder de korstmossen was aardig wat te vinden. De lijst telde uiteindelijk maar liefst zestien Cladoniasoorten, waaronder ezelspootje, girafje, rood bekermos, bruin en gevorkt heidestaartje, frietzakbekermos en het zeer fraai uitziende gewoon stapelbekertje. Vermeldenswaardig zijn verder soorten als soredieus leermos, duinzwelmos en mogelijk duinhaarschubje.

Uiteindelijk vonden we 30 mossen en 39 verschillende soorten korstmos!

Begraafplaats Heemkerk

Op 1 maart voerde de excursie over de begraafplaats van Heemkerk. We startten aan de zuidzijde van de Marquettelaan, waar best wat te vinden was in het bloemrijke grasland en tussen de stenen. Hier vonden we onder andere grofkorrelknikmos, braamknikmos, bleek dikkopmos en gewoon krulmos.

Aan de noordzijde van de weg ligt het oudere deel van de begraafplaats. Op verschillende plekken vonden we halvemaantjesmos. Verder vonden we zowel rond, als gerimpeld boogsterrenmos. Op verharde paden troffen we beekmos aan.

Op stammen en takken waren gekroesde haarmuts, vliermos en gewoon zijdemos present. Verder vonden we broedkroesmos, altijd een leuke soort om te vinden, met de bruine broedkorrels aan de top van de stengel.

Wim richtte zich op de korstmossen. Hij vond onder andere soorten als gewoon schriftmos, kort schriftmos, grijsgroene steenkorst en kopjesbekermos.

Oude Hof

Een bezoek aan het Oude Hof in Bergen is altijd interessant. Op 8 maart bezochten we het zuidelijk gedeelte, dat wat minder bekend is. We troffen er in een paar uur tijd ruim dertig verschillende soorten mos aan. Daarnaast ook nog eens tegen de dertig soorten korstmos.

Naast veel algemene soorten, zoals gewoon sterrenmos, gewoon gaffeltandmos, gedrongen kantmos en gerimpeld boogsterrenmos, vonden we soorten als knikkend palmpjesmos, gewoon zijdemos en knotskroesmos en de zeldzaamheid glad kringmos. Een bijzonder korstmos was glad speldenkussen.

Na het bosgebied bekeken we nog even de moerassige strook ten zuiden hiervan. Hier hebben we al eerder leuke soorten gevonden. Zo staat hier roodviltmos, gewoon haarmos en vonden we matten met gewoon draadmos en violet trapmos. Ook een aantal jaar na aanleg van dit natuurontwikkelingsstukje, is het hier nog steeds interessant voor mossen.

gewoon sterrenmos

knikkend palmpjesmos

'boomlijk' bedekt met gedrongen

rijk sporulerend gedrongen kantmos

Parnassiapark, 5 april 2024

De laatste excursie van het voorjaar ging naar het Parnassiapark in Bergen aan Zee. Het Parnassiapark heeft het hele jaar voor een groot deel onder water gestaan. Daarom was niet alles goed te onderzoeken.

We vonden vooral algemeen voorkomende soorten, zoals geelkorrelknikmos, kleismaragdsteeltje en gewoon krulmos. Hiertussen stond kleigreppelmos. Op wat meer schrale delen vonden we naast fraai haarmos ook zandhaarmos. Tussen de struiken stond groot rimpelmos en rond boogsterrenmos. Op enkele boomstammen vonden we epifyten, waaronder helmroestmos, sikkelsterretje en gewone haarmuts.

Op het gebied van korstmossen kwamen we gevorkt heidestaartje op de schralere delen. Op boomtakken en stammen groeide onder andere verstop-schildmos, melig takmos en kapjesvingermos.

stam vol melig takmos

Excursie vanaf Duinvermaak

De eerste excursie in het najaar startte vanaf het parkeerterrein bij Duinvermaak. Na een stukje oud bos van de binnenduinrand bekeken we de overgang van het stuivende duin naar het Bergerbos. Een afwisselend terrein en daarom een afwisselende lijst met soorten. We vonden 33 soorten mos en 20 soorten korstmoss.

Met name het schrale duingrasland had een fraai mozaïek van mossen en korstmossen. We vonden hier grijze bisschopsmuts, samen met zandhaarmos, bleek dikkopmos en verder korstmossen als zomersneeuw, sierlijk rendiermos, girafje en rafelig bekermos.

In het Bergerbos troffen we interessante soorten als geplooid snavelmos, neptunusmos en knikkend palmpjesmos. Verder is gerimpeld platmos altijd een zeer fraaie verschijning.

bronsmos

gerimpeld platmos

girafje

sierlijk rendiermos

Krulbladmos in vochtig, gemengd bos

Op 25 oktober bezochten we een stukje dicht bos gemengd loof-/naaldbos, op de overgang van de Schoorlse Duinen naar het Noord-Hollands Duinreservaat. Het was een mossenrijk bos, met veel mossen op de bodem en op dood hout. Zo vonden we grote plakken gewoon thujamos, pluimstaartmos, riempjesmos en geplooid snavelmos, wat best wel een spectaculair gezicht was. Ook het kleinere werk was de moeite waard. Op enkele soppige boomlijken van dennen vonden we het krulbladmos. Ook was neptunusmos aanwezig. Leuke soorten dus, die we uitgebreid konden bekijken.

riempjesmos

krulbladmos

Lindenlaan

Op 13 december onderzochten we de bomen langs de Lindenlaan in Alkmaar. Eerder onderzoek naar straatbomen in Alkmaar leverde verrassende vondsten op, waaronder het lindeschildmos. Die soort troffen we deze keer helaas niet aan. We vonden in totaal 25 mossen en 25 korstmossen.

Onder de korstmossen vonden we onder andere lepelschildmos, kalkschotelkorst en grove geelkorst. Een leuke vondst was het gemarmerd vingermos. Dat hadden we nog niet eerder gevonden tijdens een excursie.

Op de laanbomen stond veel boomsterretje en knikkersterretje. Verder vonden we gewoon zijdemoos en gewoon sikkelsterretje. Onder de levermossen waren bleek boomvorkje en helmroestmos aanwezig.

gewoon zijdemoos

boomsterretje

gemarmerd vingermos

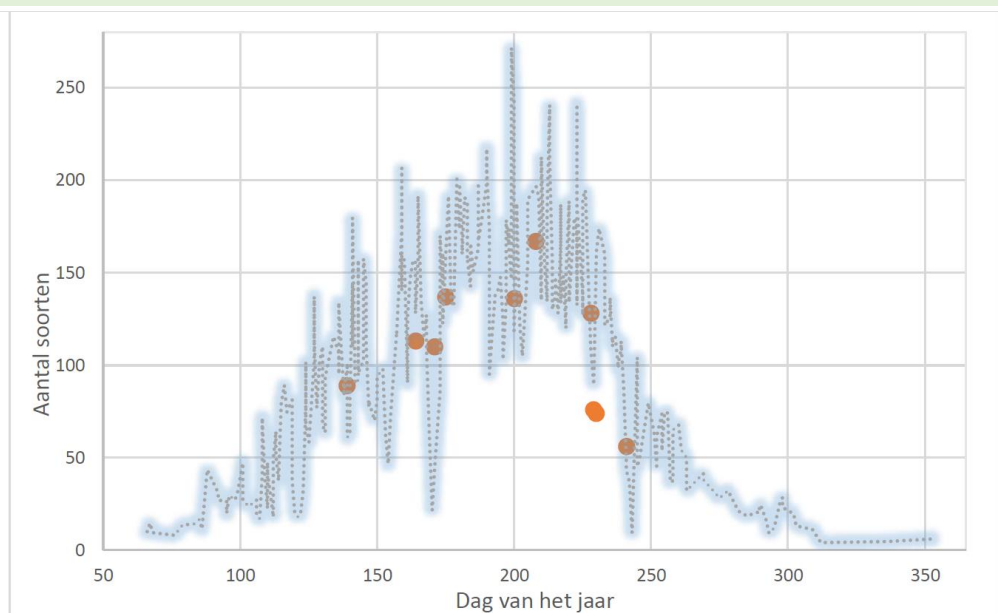

witstippelschildmos

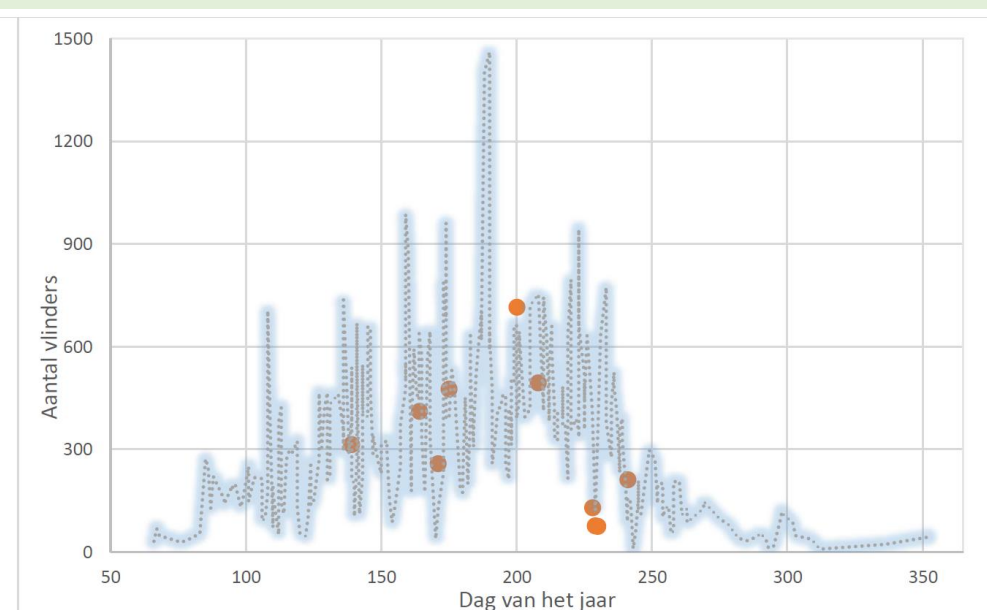
H3 Nachtvinders

John van Roosmalen volgt al jaren de nachtvinders in het Noordhollands Duinreservaat. Hieronder delen uit zijn interessante jaarverslag.

John geeft in zijn verslag aan: 2024 was geen geweldig nachtvinderjaar. Dit werd mogelijk deels veroorzaakt door de vele neerslag en de hoge waterstanden. Het verslag beperkt zich dit jaar tot enkele highlights en een korte bespreking van de waarnemingen over het monitoren met de LED-emmer. Om enig inzicht te geven in hoe het jaar nu was daarnaast in onderstaande figuren de waarnemingen op licht op laken van 2024 uitgezet tegen het langjarig zwevend gemiddelde van 2013-2023, eerst het aantal soorten per vangnacht, daarna het aantal vlinders (exemplaren). Daaruit blijkt dat het jaar weliswaar niet dramatisch slecht was, maar dat over nagenoeg de hele linie zowel het aantal soorten als het aantal vlinders (exemplaren) per vangnacht in het lagere deel van de grafiek valt.

Waarnemingen op licht, op laken. Aantal soorten nachtvinders per vangnacht 2024 (oranje) en zwevend gemiddelde 2013-2023 (blauw), tegen de dag van het jaar.

Waarnemingen op licht, op laken. Aantal waargenomen nachtvinders per vangnacht 2024 (oranje) en zwevend gemiddelde 2013-2023 (blauw), tegen de dag van het jaar.

Ook het aantal highlights voor wat betreft nieuwe soorten was beperkt in 2024, ondanks een niet-aflatende inspanning te smeren en te lichten. Hieronder toch een aantal highlights, de meeste overigens uit het najaar, dat het jaar nog enigszins goed maakte.

Wingerdpijlstaart - *Hippotion celerio*

De wingerdpijlstaart *Hippotion celerio* is in 2024 nieuw voor het NHD. Mijn waarneming van 3 september 2024 met de LED-emmer is de tweede voor het NHD. Een andere waarnemer meldt de eerste op 6 augustus 2024, iets noordoostelijker in het duin bij Bergen aan Zee, helaas zonder bewijsfoto, maar het is geen moeilijk te determineren soort. Deze zeer zeldzame trekvinder kende in 2024 een influx, verspreid over het land werden exemplaren waargenomen. Een bijzonder mooi resultaat voor de LED-emmer.

Grijsbandspinner - *Trichiura crataegi*

Een andere goede soort die we als resultaat van de LED-emmer kunnen bijschrijven is de grijsbandspinner - *Trichiura crataegi*. Deze zat op dezelfde dag in de LED-emmer als de hierboven beschreven wingerdpijlstaart. Al met al een heel mooie dag voor de LED-emmer zo. De grijsbandspinner is niet helemaal onbekend in het Noordhollands Duinreservaat. De soort wordt maar sporadisch waargenomen en dan vooral relatief dicht bij de kust vanaf de Wimmenummer duinen tot en met Bergen Noord. Inclusief deze waarneming zijn er vanaf 2011 zes waarnemingen op licht, allemaal tussen 1 en 9 september. Ook zijn er twee rupsenwaarnemingen in de maand mei, een in 2018 en een in 2019. Vanaf 2011 is mijn waarneming van 2024 dus pas de achtste waarneming in het NHD. Het is dus een leuke opsteker dat de soort de LED-emmer heeft weten te vinden.

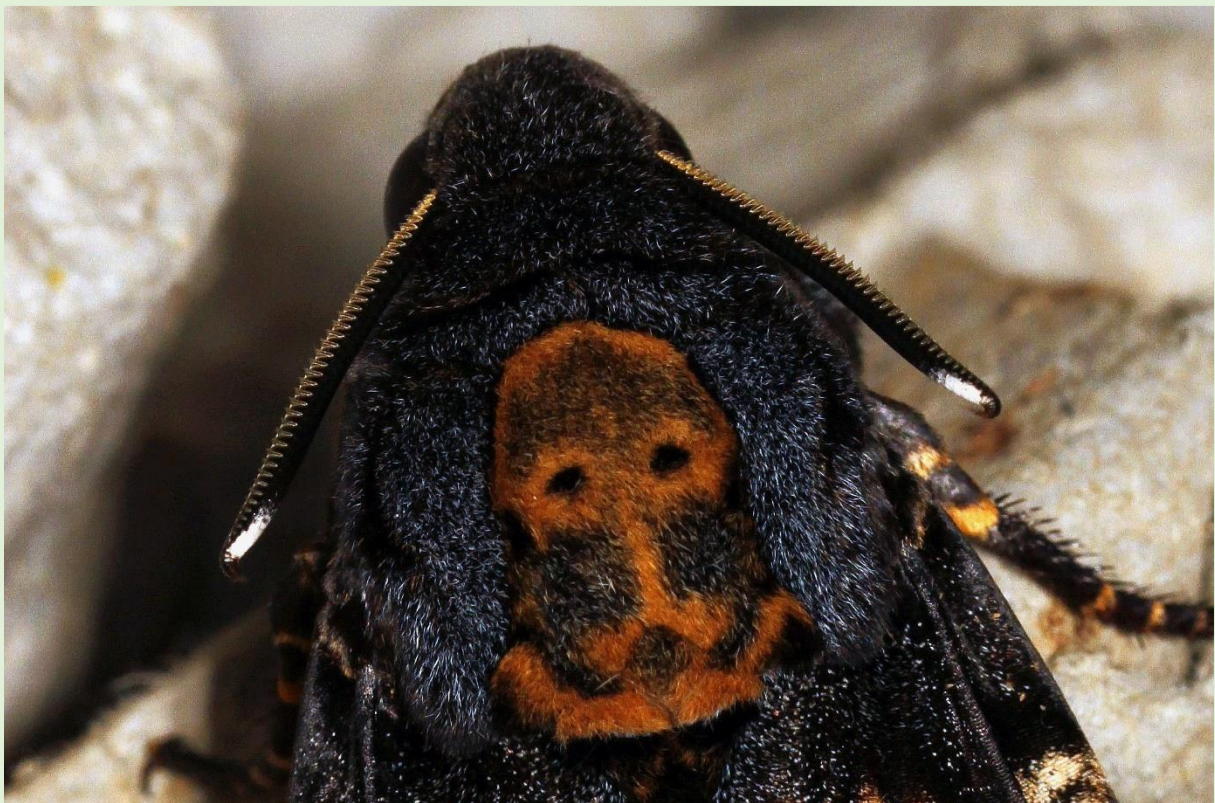
Vroege eikenuil - *Xanthia ruticilla*

De vroege eikenuil - *Xanthia ruticilla* doet het de afgelopen paar jaar opvallend goed in terrein Bergen, eigenlijk wel in contrast met andere voorjaarsvuren. Op 7 april 2024 was deze soort voor de eerste keer in de LED-emmer en tegelijk met 3 exemplaren. Dat is dan toch een voordeel van zo vroeg in april de LED-emmer zetten. Ook een bosbesuil *Conistra vaccinii* was op dezelfde datum een nieuwe soort voor de LED-emmer.

Doodshoofdvinder - *Acherontia atropos*

De doodshoofdvinder - *Acherontia atropos* is een tot de verbeelding sprekende soort en dat niet alleen vanwege de film Silence of the Lambs. Het is ook een bijzondere verschijning en een van de grootste Nederlandse nachtvinders. Bovendien troffen wij een bijzonder gaaf en mooi exemplaar in een van onze Skinner vallen die we gezet hadden tijdens onze smeer-actie bij Wijk aan Zee / Heemskerk. Nog nooit eerder zag ik deze soort en dus ook niet in het NHD. Toch wel een reden de soort hier op te nemen. De soort wordt wel eens vaker waargenomen in het NHD, alhoewel toch het meeste dan als rups of ook wel als imago, overdag rustend op bijvoorbeeld een strandpaal, het zijn trekvinders.

Prachtmot - *Oncocera semirubella*

Toch ook nog een van mijn geliefde micro's te vermelden in dit overzicht van highlights van 2024, de prachtmot - *Oncocera semirubella*. Sommige soorten, zo ook deze, worden maar weinig waargenomen in het NHD. Een vraag die je je dan kan stellen is of er daadwerkelijk een (kleine) populatie is of dat het zwervers betreft. Waar van deze soort twintig jaar geleden alleen in Zuid-Limburg waarnemingen gemeld staan op waarneming.nl is dat in 2024 fors veranderd en worden in grote delen van het land waarnemingen gedaan. Ook in het NHD zijn er de afgelopen jaren wat meer waarnemingen gekomen. Toch was het een leuke verrassingen deze soort in het open duin bij Heemskerk op de smeer waar te mogen nemen.

Resultaten Led-emmer

Waar we vorig jaar nog konden speculeren dat het best goed ging met de natte duinvallei waar de LED-emmer staat, lijkt de nattigheid de resultaten in 2024 geen goed te hebben gedaan. Een groot deel van de omgeving van de LED-emmer is blank komen te staan in de winter. De LED-emmer zelf staat op een verhoogd stukje duin, maar zowel de voormalige 'landjes' ten westen en het wilgenbosje ten oosten/noorden stonden vanaf de winter onder/in het water. Het ging naar schatting om circa 70% van de directe omgeving van de LED-emmer en het heeft erg lang geduurd voordat het water zakte. De LED-emmer was een groot deel van het jaar daarom niet via de gebruikelijke route bereikbaar. In de zomer ging dat een tijdje, maar in de herfst nam de waterstand weer toe.

In onderstaande tabel een samenvatting van de resultaten met de LED-emmer vanaf het begin in 2020 tot en met 2024. Duidelijk is dat 2024 het slechtste jaar tot nu toe is uit de meetserie, zowel qua aantal vlinders als aantal vlinders per bezoek. Qua aantal soorten vlinders was 2024 het een na slechtste jaar. In de grafiek hieronder een overzicht van het aantal vlinders per maand over de jaren. Wat in dit geheel wellicht een rol speelt is het plaatsen van de emmer over de maanden. In 2024 heb ik in april de emmer al vroeg gezet en in oktober laat. Maar in april was dat dan weer wel in een warme nacht. De grafiek wordt ook vertekend als er meer of minder waarneemnachten per maand zijn. Ondanks het relatief slechte jaar is het cumulatief aantal waargenomen soorten toch weer toegenomen en wel met 24 soorten.

Tabel. Waarnemingen op licht, LED-emmer in de Zeereep 't Woud', aantal waargenomen soorten, aantal vlinders (individueën) en aantal vlinders per bezoek voor de waarneemjaren tot nu toe. Ook weergegeven het cumulatief aantal waargenomen soorten voor dit meetpunt en het aantal bezoeken per jaar.

	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal soorten	123	101	165	150	116
Aantal vlinders	367	317	572	539	293
Aantal vlinders per bezoek	40,8	44,9	63,6	77,0	32,6
Cumulatief aantal soorten	123	168	232	267	291
Aantal bezoeken	9	7	9	7	9

Bron tekst en foto's:

Waarnemersverslag Nachtvlinders 2024

PWN Noordhollands Duinreservaat

Copyright © 2025 John van Roosmalen

H4 Insecten

Pieter Korstanje, vbs@regioalkmaar.knnv.nl

Onze KNNV-afdeling heeft geen insectenwerkgroep. Wel worden er regelmatig insectenexcursies georganiseerd.

Geestmerambacht

Op 14 april bezochten we het Geestmerambacht. Het weer was beter dan verwacht en er waren veel insecten te zien. Hans Nieuwenhuijsen wees op een aantal interessante bijen en wespbijen.

Tijdens en rond de excursie zijn uiteindelijk meer dan 135 soorten gezien, waarvan zo'n 25 bijen, wespbijen en hommels! Een erg leuk resultaat.

Schaapskooi

Het was dit voorjaar iedere keer weer spannend wat het weer deed, maar op 24 mei, toen we de omgeving van de Schaapskooi bekeken, ging het net goed. Het bleef droog en dat leverde heel veel leuks op. Zo vlogen er viervlekken en platbuiken. Onder de wantsen vonden we onder andere zandschuinschild, zandschildwants en reigersbekrandwants. Roodtipbasterdweekschild en harige langsprietwapenvlieg stredden om de langste naam. Een wedstrijd die uiteindelijk gewonnen werd door de gewone kamperfoeliebladgalmug. Boswachter en KNNV-lid Natasja sloot ook even aan en vond een mogelijk spintetend puntkapoentje. Het was kortom een gemoedelijk sfeer waarin al dat moois zich liet bewonderen.

Op het slangenkruid zat de slangenkruidnetwants, op de sleedoorn de sleedoornmijt en op de eik de eikenbleekpoot. Zo is de natuur tenminste overzichtelijk. Ook de beukenzwartkever liet zich netjes uit een beuk vallen. Verder vonden heel veel 'gewone' dieren. Zoals de gewone bladjager, de gewone rode bladloper en het gewoon goudlokje, een ongewoon fraai, bescheiden vliegje.

We stonden uitgebreid stil bij de rouwslakkendoder en de bonte slakkendoder, die afgelopen jaar een rijk gedekte tafel vonden, met al die slakken. De boskrekel is ook zo'n soort die je niet iedere dag ziet. In totaal vonden we tijdens het struinwerk bijna 120 verschillende insectensoorten!

gele oogspanner

bruin blauwtje

beukenzwartkever

gewoon goudlokje

Insecteninventarisatie Herenboeren Duinstreek.

Op 2 augustus brachten een aantal insectenliefhebbers van de KNNV een bezoek aan de landerijen van de Herenboeren Duinstreek. Het doel was om samen met vrijwilligers van de Herenboeren een indruk te krijgen van de insectenrijkdom op het terrein. Omdat het 's avonds een mooie avond was om ook naar nachtvlinders te kijken bestond de inventarisatie uit twee delen. 's Middags werd het terrein rondgegaan om te onderzoeken wat er in de verschillende biotopen was te vinden. 's Avonds werden er lakens opgehangen met felle lampen ervoor om de nachtvlinders te lokken. Het resultaat is verrassend. In totaal werden er in één dag zo'n 250 verschillende soorten op naam gebracht!

We begonnen de inventarisatie met het afstruinen van de bloemrijke stroken. Hier vonden we verschillende wantsen, zweefvliegen, hommels en vlinders. Een grappige soort is de klaverzoenvlieg. Dit is een klein wenkvliegje, dat voortdurend met zijn vleugels wenkende gebaren maakt. Er vlogen een paar dagvlinders, zoals bruin zandoogje, hooibeestje en Icarusblauwtje.

De natuuroever bleek rijk aan insecten. We vonden hier bijvoorbeeld op het tandzaad de tandzaadboorvlieg. Boorvliegen hebben een prachtige tekening op de vleugels en zijn vaak gebonden één bepaalde plantensoort. Verder waren er verschillende kevertjes te vinden op de oever, zoals de gewone oeverloopkever en verschillende oeverwantsen.

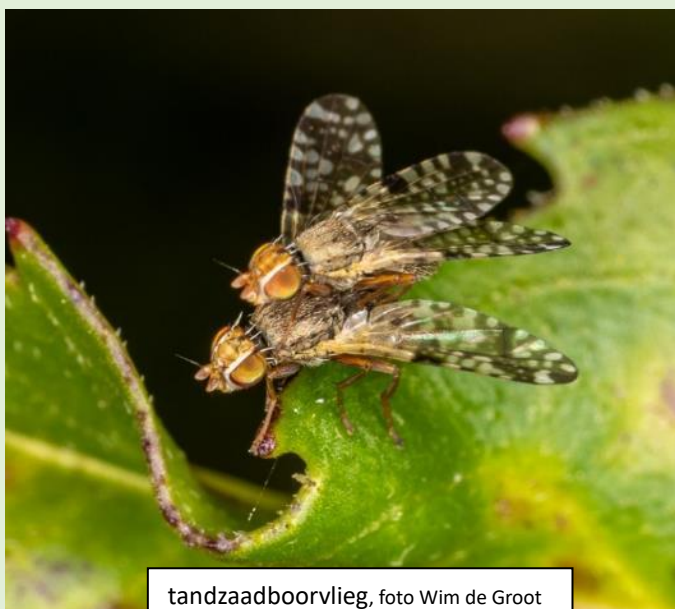

Tenslotte bekeken we de kruidentuin. Hier vloog onder andere de kleine parelmoervlinder, die we vooral kennen uit het duingebied. Alles wat hier in bloei staat heeft een aantrekkende werking op insecten.

Toen het donker werd begon de lijst waarnemingen snel te groeien. Er kwamen naast nachtvlinders ook veel vliegen, muggen, kevers, wantsen en andere insecten op het licht af. Er zaten verschillende zeldzaamheden tussen al die waargenomen soorten. Overdag vonden we bijvoorbeeld de klepwespblaaskop. Op het laken verschenen 's nachts onder andere zeldzaamheden als de geelbruine rietboorder, de bruine haakbladroller, de kruiskruidvedermot, de schildwesp *Chrysopophthorus hungaricus*, de gevlamde grasuil, de venstervlekmot, de schijnbiesbladroller, de schaduwfruitbladroller, de prachtmot en de goudsbloemboorvlieg. Deze laatste soort is vanuit het zuiden aan een opmars bezig en heeft nu dus ook onze contreien bereikt.

Alles bij elkaar genomen een mooie lijst van waarnemingen!

Pieter Korstanje

tandzaadboorvlieg, foto Wim de Groot

goudsbloemboorvlieg

19 juli 2024, insecteninventarisatie de Hoeptuin, Castricum

De tuin van het bezoekerscentrum De Hoep is opnieuw ingericht. Op 19 juli hebben we hier de insectenrijkdom onderzocht. De verschillende biotopen zorgen voor een grote variatie in leefomstandigheden, wat zich weerspiegelt in de biodiversiteit. Er werden uiteindelijk meer dan 130 soorten genoteerd. Leuke vondsten waren de berberisboorvlieg, de tronkenbij en de wantsensluisvlug. De vuurlibell vloog er, samen met de kleine roodoogjuffer. Verder waren het zwart verdrupje en de zwarte langsprietslak aanwezig.

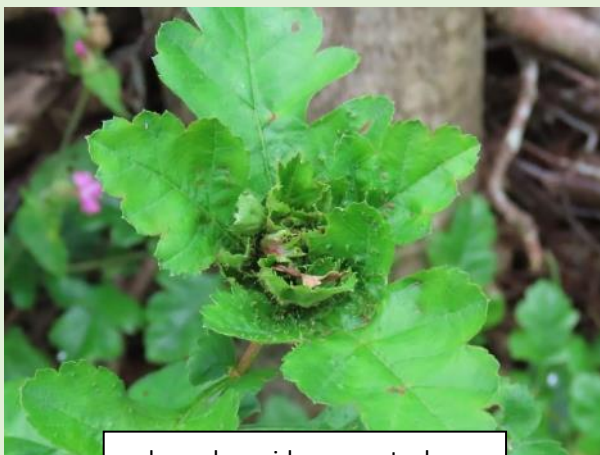
Dit jaar staat de Hoeptuin opnieuw in de belangstelling. De tuin staat centraal in de Bioblitz, waarbij gepoogd wordt om dit jaar 2025 verschillende planten- en diersoorten te vinden.

mijn van de printplaatmot

resedamaskerbij

gal van de meidoornrozetgalmug

zwart verdrupje

Nachtvlindernacht Groene Oase 19/20 juli 2024

Het was een mooie, zachte avond, de 19^e juli. Windstil en een aangename temperatuur. Een ideale avond voor een nachtvlindernacht. Toen de lampen aangingen duurde het daarom ook niet lang of de eerste dieren lieten zich verleiden om op de lakens te landen. Er verschenen niet alleen nachtvlinders, maar ook diverse wantsen, vliegen, kevers andere insecten. Uiteindelijk werden ruim negentig soorten op naam gebracht! Hiervan waren bijna tachtig soorten nog niet bekend uit het gebied. Ondanks dat er al een paar jaar naar insecten wordt gekeken, is er 's nachts dus nog veel te ontdekken.

Onder de ca. veertig soorten nachtvlinders die werden waargenomen zaten veel algemene soorten, zoals schedeldrager, buxusmot, verschillende uilen en spanners. Een mooie verschijning was de brandvlerkvlinder. Soorten als schaduwbladroller, geelbruine rietboorder en de witkraagrietboorder zijn zeldzaamheden. De indrukwekkende verschijning van de rietvink eiste alle aandacht op. Eerst vloog hij onrustig heen en weer. Eenmaal tot rust gekomen op het laken liet hij zich zelfs door de jongste deelnemer van de avond oppakken en ronddragen.

Er verschenen verder fraaie wantsen, zoals de schaduwkustwants, de oranjerood gevlekte esblindwants en het bont geelschild. Ook kevers als de schijfboogkever en de roodpoothalmkever mogen er zijn. Alles bij elkaar kregen we weer een kijkje in de grote biodiversiteit van de Groene Oase. Een avond om zeker nog een keer te herhalen!

Pieter Korstanje

rietvink

H5 Paddenstoelen

Martijn Oud, mnaj.oud@ziggo.nl

Het Jaar 2024 werd een opvallend paddenstoelenjaar. Hoewel de winterexcursie op 17 februari nog resulteerde in een normaal aantal soorten paddenstoelen (66), ging het daarna zes excursies lang matig tot slecht met de resultaten. (44, 30, 31, 29, 65 en 21 soorten) Voorheen konden er op deze excursies toch wel 80 soorten per excursie worden genoteerd. Vooral de populaire voorjaarsexcursie van 13 april viel tegen. Pas op de excursie naar Elswout begonnen de paddenstoelen weer te komen (112 soorten). Oorzaak was de lange warme en droge periode in het begin van het paddenstoelenseizoen en natuurlijk niet te vergeten de naaktslakkenplaag waardoor bijna geen paddenstoel overbleef voor de goedbedoelende mycologen. Deze slakkenplaag bleek een landelijk drama, gezien de excursieresultaten bij andere paddenstoelenwerkgroepen. De graslandpaddenstoelen van dijken en niet te vergeten de zeeduinsoorten kwamen er relatief goed van af omdat de paddenstoelen van deze biotopen later in het seizoen hun optimum beleven (half oktober t/m half december). Uiteraard werden er, ondanks de slakkenplaag en de soms extreme weersomstandigheden ook mooie en zeldzame paddenstoelen waargenomen. Het aantal Rode Lijst soorten deden dit jaar vreemd genoeg nauwelijks onder vergeten met andere jaren.

Winterexcursie 17 febr 2024, Geestmerambacht, 66 soorten

De jaarlijkse winterexcursie naar het Geestmerambacht behoort tot de meest interessante excursies van het jaar. Juist door het veranderende klimaat wil je weten wat daarvan het gevolg daarvan is voor de paddenstoelen. Om vergelijkbare omstandigheden te creëren, gaan we elk jaar op min of meer dezelfde datum naar hetzelfde gebied. Voor de winterexcursie is dat telkens op een zaterdag omstreeks half februari. Overigens plaatsen we elke excursie zo goed en zo kwaad als mogelijk op dezelfde wijze om zo goede vergelijkbare situaties te creëren. We zijn er nu al achter dat soorten verdwijnen maar ook dat nieuwe soorten zich vestigen. Sommige soorten, zoals de Korrelige taaiplaat (*Neolentinus schaefferi*) en de Roodgerande houtzwam (*Fomitopsis pinicola*) zijn goed bestand tegen de klimaatopwarming en nemen zelfs toe. De Korrelige taaiplaat staat nog steeds op de Rode Lijst aangegeven in de categorie "Bedreigd met uitsterven" maar daar kan hij gevoegelijk uit worden gehaald!

harde voorjaars-
satijnzwam

Excursie naar het Geestmerambacht, 14 april 2024, 44 soorten

Een prachtige dag en mooie paddenstoelen! Wat kan een mens in het voorjaar meer wensen dan dit zou je denken? Er was natuurlijk niets te klagen maar het aantal soorten viel toch wat tegen. Wat wel opviel was dat de paddenstoelen die we aantroffen meestal klein van stuk waren en nog in het begin van hun ontwikkeling. Blijkbaar heeft de lange regenperiode voorafgaande aan de excursie de ontwikkeling van paddenstoelen tegengewerkt. Veel soorten ontbraken of werden in sterk aangevreten staat aangetroffen zoals het enkele exemplaar van de Harde voorjaarssatijnzwam die we vonden (*Entoloma clypeatum*), het enkele exemplaar van de Grote aderbekerszwam (*Disciotis venosa*) of de twee exemplaren van het Vingerhoedje (*Verpa conica*). Het was bij mij in de tuin opgevallen dat die langdurige regen invloed had op het aantal slakken. Na het planten van IJzerhard (*Verbena spec.*) voor het aantrekken van vlinders wist ik het zeker. Slakken! De volgende morgen waren alle pas geplante *Verbena* volledig verdwenen. Dat moet ook gebeurd zijn met de

vingerhoedje

Vingerhoedjes (*Verpa conica*) en Grote aderbekerszwammen (*Disciotis venosa*) die we altijd gewend waren te zien tijdens de vele eerdere voorjaarsexcursies als deze. Opvallend waren de vele mooie Wimperzwammen (*Scutellinia spec.*) die we in het gebied aantroffen. Heb er een aantal microscopisch bekeken en kwam daardoor eigenlijk op *Scutellinia crinita* uit, die volgens het mooie boek over *Scutellinia* van Henk Huijser veel op nat Populierenhout wordt gevonden en Dubbelgangerwimperzwam wordt genoemd. Dit vooral vanwege de vorm van de randharen. Deze soort is echter (nog?) niet te vinden in het bestand van het NDFF. Wij vonden de soort inderdaad bij tientallen op nat Populierenhout, het substraat waar de soort een voorkeur voor lijkt te hebben. Toch heb ik op basis van de sporenornamentatie deze soort als *Scutellinia scutellata* ingevoerd. De meest bijzondere vondst van de dag was die van de Geaderde kluifzwam (*Helvella fusca*). Een mooi exemplaar en drie platgetrapte exemplaren. Blijkbaar werden deze vertrapt tijdens het fotograferen van het mooie exemplaar. Deze vondst bleek al aangegeven op Waarneming.nl. De Geaderde kluifzwam werd nooit eerder in het Geestmerambacht waargenomen. De soort staat op de Rode lijst genoteerd als "Ernstig bedreigd"!

Oude Hof, resultaat 30 soorten

Er waren nog steeds mondjessmaat paddenstoelen te vinden en aan de typische vraat met slijmspoor vermoed ik dat dit nog steeds aan slakken te wijten was. In mijn eigen tuin ben ik uitgegleden in het donker over een groep naaktslakken en kwam daarbij achteruit vallend keihard op mijn rug terecht. Gelukkig lijkt het ergste nu voorbij te zijn en met mijn rug gaat het ook weer een stuk beter. Ook al troffen we "slechts" 30 soorten (vorig jaar waren het 66 soorten), de Kastanje-inktzwam (*Parasola auricoma*) is voor een overheersende voorjaarsoort een leuke vondst. Ook het Paardenvijgbreeksteeltje (*Conocybe lenticulospora*) kom je maar weinig tegen. Een paar jaar geleden vonden we deze soort ook niet ver van het landhuis vandaan in 't Oude hof. De soort heeft een voorkeur voor paardevijgen maar kan ook op gazons worden aangetroffen.

kastanje-inktzwam

Insecten:

De bijzondere insecten in de tuinen van het landhuis vielen enorm op. Ik geef toe dat we eigenlijk met een paddenstoelenexcursie bezig waren, maar vanwege het kleine aantal paddenstoelen krijg je vanzelf dat excursiedeelnemers op andere zaken gaan letten zoals insecten! We hadden prachtig weer (windstil en 23 graden Celsius) en er vlogen opvallend veel vlindersoorten. De meest eigenaardige was wel de Walstropijlstaart die in flink aantal als kolibries rondvlogen op de verschillende bloeiende planten zoals Zonnebloemen, Zonnehoeden enz. Dat er dit jaar veel Walstropijlstaarten moeten hebben rondgevlogen bleek wel uit waarnemingen op Buddleya uit mijn eigen tuin in Alkmaar maar dan van een week eerder.. Ook vlogen er opvallend veel Kleine parelmoervlinders rond in de tuinen van het Landhuis. Verder Boomblauwtjes, Kleine vossen, Dagpauwogen en meer! Pieter Korstanje waren we kwijt omdat hij de paddenstoelenexcursie verruilde voor de insecten van de volkstuinten van het landhuis. Bij hem moet je zijn als je wilt weten welke soorten er toen rond vlogen.

Excursie naar het Heilooërbos, 24 september 2024, resultaat 30 soorten

Ook deze zaterdag nauwelijks paddenstoelen te vinden. Er wordt wel eens beweerd dat één mooie zeldzame vondst de hele excursie succesvol maakt en dat het totaal aantal genoteerde soorten er niets toe doet maar is dat ook zo? We troffen aan het eind van de excursie een Gelobde pruikzwam (*Hericium cirrhatus*, RL: Bedreigd) aan en dat op een dode stam van een Paardenkastanje en dat is (zeker voor onze regio) een zeldzame vondst. Vooral het substraat, bestaande uit een dode Paardenkastanje, is volgens de boeken uniek. We waren natuurlijk bijzonder verrast met deze vondst m.a.w. de bewering dat een enkele bijzondere vondst de hele paddenstoelenexcursie succesvol maakt klopt. Overigens is het belang van de andere 30 aangetroffen, maar algemeen voorkomende soorten groter dan die enkele vondst van een Gelobde pruikzwam!

Schoorlse Duinen, 31 augustus, Aantal aangetroffen soorten 30!

Dit is nu al de derde keer dat we op een totaalscore van 30 soorten uitkwamen. Het verschil met de eerdere excursies dit jaar zit hem in de aangetroffen soorten. Eindelijk hebben we zoals vanouds weer een aantal Rode Lijst soorten aangetroffen en wel *Russula ambusta* (geen Nederlandse naam), de Zwartvoetkrulzoom, De Rookrussula, en de Hanenkam. Vooral *Russula ambusta* en de Rookrussula (*Russula adusta*) zijn zeldzaam en bijzonder. De Poederzwamgasten troffen we bovenop de zwartgeworden exemplaren van *Russula ambusta*. *Russula ambusta* heb ik negen jaar geleden van dezelfde locatie naar Gerrit Jansen gestuurd in het kader van ons Russulaproject. Gerrit is de coördinator van dit project. Dat bleek toen één van de laatste vondsten van deze soort te zijn in Nederland. Langs de Uilenvangerweg iets verderop in het PWN-gebied, bevinden zich nog vier locaties met *Russula ambusta*. Ook de Rookrussula komt hier in Schoorl nog steeds voor maar verdwijnt, zoals het zich nu laat aanzien, met een sneltreinvaart uit Nederland. Gezien het aantal paddenstoelen van deze excursie is er nog steeds geen verbetering opgetreden. Het wonderlijke is dat we al drie excursies op rij precies 30 soorten paddenstoelen konden noteren. 30 soorten is natuurlijk veel te weinig voor een gebied als SBB-Schoorl en de tijd van het jaar. Eerdere jaren brachten op z'n minst het dubbele aan soorten op.

Excursie Robbenoordbos 14 september 2024, 65 soorten

Ondanks de langdurige slakkenplaag begonnen de paddenstoelen langzaam maar zeker weer tevoorschijn te komen. 65 soorten (opgeteld van twee verschillende locaties) is meer dan ik eigenlijk had verwacht.

Elswout, 21 september 2024, aangetroffen 111 soorten waaronder 20 Rodelijst soorten.

Dit jaar kwamen we op 13 excursiedeelnemers uit, terwijl door de beheerder niet meer dan 15 excursiedeelnemers op het terrein werden geduld. Ik slaakte een zucht van verlichting hoewel ik mij aan het eind van de excursie afvroeg waar inene al die mensen vandaan kwamen die wij met name bij het koetshuis tegenkwamen. Hoe dan ook, het was prachtig weer en er konden weer ouderwets veel soorten worden genoteerd. Vooral het aantal Gerimpelde russula's (*Russula olivacea*) was hoog. Ze werden boven verwachting op meerdere plaatsen aangetroffen. Ook de Gewone schelpjesmolenaars konden van diverse locaties worden genoteerd. Opvallend veel soorten werden in het beginstadium van hun ontwikkeling aangetroffen. Een voorbeeld was het Eekhoorntjesbrood die ik nog nooit zo ongelooflijk klein had aangetroffen als tijdens deze excursie, maar de grootte van de Kersrode boleet sloeg alles. Ik zag Alfons zijn uiterste best doen om de kenmerken van een Kersrode boleet van welgeteld 1 cm uit te leggen aan de omstanders. Hieruit blijkt maar weer dat kostte nog moeite werden gespaard om de kenmerken van de vele soorten aan zoveel mogelijk excursiedeelnemers uit te leggen! Ook nu werd er weer aardig wat slakkenvraat aan paddenstoelen geconstateerd maar gelukkig in afnemende mate vergeleken de afgelopen vijf excursies.

panteramaniët

rode beukenkoraalzwam

Paddenstoelenexcursie Nijenrode, 28 september 2024, aangetroffen 104 soorten

Nijenrode heeft altijd een bijzondere plaats ingenomen bij de NMV vanwege de kleipaddenstoelen die er voorkomen. Kleipaddenstoelen komen weinig voor in de duinen en dat betekent dat veel ons bekende paddenstoelensoorten niet of maar weinig worden aangetroffen in het kasteelpark. Daardoor is een paddenstoelenexcursie op de fluviale klei van de Vecht een ware ontdekkingstocht. Ik stond

in het begin van de excursie te stotteren omdat ik de soorten niet direct herkende. Wij komen tenslotte maar één keer per jaar op excursie naar Nijenrode, dus heb je nauwelijks de gelegenheid de soorten in je hoofd te stampen om het oneerbiedig te zeggen. Degene die alle soorten van de kasteeltuin van Nijenrode kenden was de onvolprezen Gert Immerzeel, beheerder van het terrein en zeer actief lid van de NMV. Gert is helaas overleden. Eigenlijk moeten we weer opnieuw beginnen ware het niet dat gelukkig alle soorten die op de excursielijsten stonden genoteerd allemaal opgenomen werden in de database van het NDFF, tenminste, als de gedetermineerde soorten werden gevalideerd. Dat betekent dat je het gevoel hebt bij het betreden van de kasteeltuin een soort "Terra Incognita" aan het bezoeken bent en voel je je een soort ontdekkingsreiziger.

rechte koraalzwam

kleine stinkzwam

Wim de Groot heeft veel gefotografeerd, ook de microscopische details, maar ook Piet Brouwer als professionele fotograaf, liet zich niet onbetuigd! Als laatste but not least kwam Erwin Reinstra met zijn determinaties. Iedereen die meegewerkt heeft aan het resultaat van deze excursie grote dank. Niet alleen de fotografen, die extra dank natuurlijk, maar ook degene die hebben gezocht naar de paddenstoelen.

reuzenzwam

Paddenstoelenexcursie Robbenoordbos, 12 oktober, aangetroffen 140 soorten

Eindelijk komen we flink boven het aantal van 100 soorten uit, maar of dit zo blijft is de vraag. Zonder meer is een groot aantal vondsten goed voor de soortenkennis maar voor mij tellen vooral de bedreigde soorten. De term "bedreigd" is een rekbaar begrip want veel soorten die niet echt zeldzaam zijn kunnen op de Rode Lijst de "Bedreigde status" hebben verworven. Voorbeeld is de Gelaarsde gordijnzwam (*Cortinarius torvus*). Zeer zeldzame soorten moeten het zelfs doen met een "lagere" rang en halen slechts de categorie "Kwetsbaar". Bekijk de rode lijst status van de soorten op onze lijst maar eens en vergelijk die maar eens met het voorkomen op de Verspreidingsatlas. (NDFF). De zeldzaamheid van soorten speelt hier een ondergeschikte rol. De trend van een soort is echter veel belangrijker. Gaat een soort achteruit in aantal en is dat al een langere tijd het geval? Nieuwe Nederlandse soorten hebben in eerste instantie maar één stip maar als ze het jaar daarop op drie nieuwe locaties worden gevonden heeft er een vermeerdering van 300% plaatsgevonden. We troffen in het Robbenoordbos *Cortinarius triumphans* (Prachtgordijnzwam). Als je de verspreidingswebsite erop naslaat, zie je pas goed hoe zeldzaam deze soort in werkelijkheid is, maar toch staat de soort slechts als "Kwetsbaar" op de Rode Lijst. Een mooie vondst werd gedaan door Leonard Minkema op een dijk te Wieringen nl de Verkleurende barsthoed (*Dermoloma magicum*). Deze soort heeft notabene een uitgestorven status! Een soort die ooit twee keer was aangetroffen in Zuid-Limburg maar daarna al 30 jaar niet meer in Nederland werd aangetroffen!

rupsendoder

grote bloedsteelmycena

Paddenstoelenexcursie Baaknol, 19 oktober 2024, Paddenstoelen 163 soorten

Niemand had wat te klagen lijkt mij, gezien het grote aantal soorten die er werden gevonden. De Baaknol zou de Baaknol niet zijn als de "paradepaardjes" onder de Nederlandse bospaddenstoelen hier niet te vinden zouden zijn. We hebben het weer allemaal kunnen aanschouwen, iets wat niet elk jaar het geval is. De vele roze spijkerzwammen, de koperrode spijkerzwammen, de bijzondere Valse melkboleten, inclusief de echte Melkboleten zelf, ze stonden er allemaal. Ook de zeldzame Gele ridderzwam, de Muisgrijze ridderzwam, de vele Witbruine ridderzwam en Pagemantel hebben we in aantal kunnen aanschouwen. Niet te vergeten de met uitsterven bedreigde Appelgeurrussula die we op meer dan één locatie hebben aangetroffen. Ze lijken wel wat op de Duivelsbroodrussula maar als je weet waar je op moet letten kun je ze in het veld zelfs herkennen. De Duivelsbroodrussula heeft een zeer peperige niet te pruimen smaak die de hele dag in je mond blijft hangen na er een hap van genomen te hebben. De Appelgeurrussula heeft niet zo'n scherpe smaak, een iets scherpe smaak die overigens na een korte poos al verdwijnt. Ook de geelgroenige plaatjes verschillen met die van de Appelgeurrussula die wittige bleke tot gelige plaatjes bezit maar nooit een geelgroene kleur heeft waar de Duivelsbroodrussula zo gemakkelijk aan te herkennen is zonder deze te proeven. We troffen ook een mooie groep Valse melkboleten. Die herken je vooral aan de kleine bruine adertjes die door de hoedhuid lopen. De Bruine ringboleet heeft dat ook maar die heeft uiteraard een bruine ring die je niet zult zien bij de Valse melkboleet. Als je de paarsige basis hebt opgemerkt aan de voet van de gele met bruine sproeten bedekte gele steel dan weet je zeker met de Valse melkboleet van doen te hebben. Zo kom je er bij veel veldbepalingen echt wel uit als je de verschillen leert herkennen met eventueel de erop gelijkende "Look a likes".

Paddenstoelenexcursie Zijperdijk en Wierdijk, 26 oktober 2024, 82 soorten

En nog steeds blijkt de Zijperdijk nieuwe soorten te herbergen. Dit jaar zijn we er te vroeg heen gegaan gezien de nog jonge Vruchtlichamen van met name *Hygrocybe perplexa* en *Hygrocybe punicea*. Oorzaak is de eigenlijk wat willekeurig gekozen datum van deze excursie. Volgend jaar plannen we deze graslandexcursie naar een later tijdstip, maar het blijft een gok. Je kunt nu eenmaal niet vijf maanden van tevoren plannen wanneer het meest ideale tijdstip is aangebroken om Wasplaten te zien. Excursies naar eeuwenoude dijken behoren tot de mooiste excursies voor een excursieleider. Het totaal aantal soorten is misschien niet zo hoog, maar het aantal Rode Lijst soorten wel. Ook nu is dit weer het geval. Wat dat betreft is Noord-Holland een unieke provincie met een groot aantal ongerepte kilometers aan zeer oude dijken. Aan al die wasplatenlocaties met misschien wel een paar honderd ongerepte kilometers aan oude keileemdijken gaan we iets doen. Lopen, lopen, ontdekken en fotograferen en noteren, tot we weten hoe imposant onze provincie eigenlijk is. En als dat tegen zou vallen weten we wat te doen om de Wasplaten terug te krijgen! Maaien met afvoeren van het maaisel om te beginnen!

granaatbloemwasplaat

klaprooswasplaat

knotszwam spec.

bleke sikkeldkoraalzwam

Kennemerstrand Zuid, 2 november 2024, 34 soorten

Het aantal soorten van 34 lijkt wat weinig maar als je het vergelijkt met andere jaren valt het aantal wel mee. Vorig jaar 2023 kwamen we niet hoger dan 20 soorten, in 2022 op 39 en in 2021 op 33 soorten. Van voor die tijd heb ik geen getallen maar het lage aantal soorten zal te maken hebben met het biotoop. Zeeduin brengen niet zoveel soorten voort maar het aantal per soort kan zeer hoog zijn. Dit jaar troffen we extreem veel Duinfranjehoeden (*Psathyrella ammophila*, RL: Kwetsbaar), Zandtulpjes (*Peziza ammophila*, RL: Bedreigd) en Duinveldridders (*Melanoleuca cinereifolia*), dus een gebrek aan paddenstoelen hadden wij niet. Opvallend was dat er twee soorten werden gemist die vrijwel nooit ontbraken nl de Zeeduinchampignon (*Agaricus devoniensis*) en de Duinstinkzwam (*Phallus hadrianii*, RL: Kwetsbaar). Leuk waren de vondsten van Duindikhoeden (*Leucopaxillus albissimus*) een soort die we een paar jaar geleden als nieuwe soort voor Nederland hier aantreffen. Opvallend waren de vondsten van de zeldzame Witplaatveldridder (*Melanoleuca friesii*, RL: Gevoelig), een enkele Helmharpoenzwam (*Hohenbuehelia culmucola*, RL: Bedreigd) en de zeer zeldzame Plathoedgrauwkop (*Lyophyllum cessans*, RL: Vermoedelijk uitgestorven). Zo hebben we weer bewezen dat Helmduinen meer in petto hebben dan menig ander milieutype in ons land. We gaan daarom elk jaar weer op excursie naar dit verrassende gebied, ook al is het excursieterrein zwaar begaanbaar waardoor mensen helaas afhaken!

Excursie Dijken, Verenigde Harger- en Pettemerpolder, 54 soorten

54 soorten is een mooi aantal paddenstoelen voor grasdijken. Vorig jaar (2 graden boven nul en met onophoudelijke slagregens) kwamen we op 35 soorten uit. Ondanks dat het gras op sommige delen van de dijken zo dik was dat er nauwelijks sprake kon zijn van paddenstoelen waren er gelukkig genoeg dijkdelen waar toch nog mooie soorten werden gevonden. De meest bijzondere waren uiteraard de drie exemplaren van de Spitse wasplaat (*Hygrocybe subglobispora*, RL: Bedreigd met uitsterven) maar er waren meer bijzondere soorten. Bij het horen van de naam "Rietmycena" doken er nogal wat personen de rietschoot in bij het Abtskolkje en met resultaat. Vooral Pieter Korstanje liet zich niet onbetuigd gezien het aantal andere soorten die hij uit de rietschoot wist te halen. Een mooie vondst die ik niet op de Slaperdijk verwachtte was de Vale schijnridderzwam (*Lepista panaeolus*, RL: Bedreigd) en zo werden er veel meer bijzondere soorten met een Rode Lijst status door de oplettende excursieopkomst aan de vergetelheid ontrukkt. Bijzonder waren de vele Rupsendoders (*Cordyceps militaris*) waar bijzondere aandacht aan werd besteed door Liesbeth Dekker.

Zwanenwater, 16 november 2024, 128 soorten

Ik zal misschien wat soorten vergeten hebben te noteren maar de belangrijkste vondst tijdens deze excursie vond ik het Glad vuurzwammetje (*Hygrocybe substrangulata*). Het Glad vuurzwammetje is niet alleen mooi maar ook nog uiterst zeldzaam (Zie kaartje NDFF, Verspreidingsatlas). Jammer genoeg deed ik zo ruw met deze vondst, waarvan ik in eerste instantie het belang niet begreep. Niet alleen is het Glad vuurzwammetje zeer zeldzaam, maar het is de 25-ste wasplatensoort die we op het terrein van het Zwanenwater hebben ontdekt. Hiermee staat het Zwanenwater met kop en schouders boven alle andere wasplaten terreinen in Nederland. Dat mag wel eens gezegd worden. Dus meer soorten wasplaten dan de befaamde Zijperdijk of de Rotstergaasterwallen in Friesland.

H6 Planten

Pieter Korstanje, vbs@regioalkmaar.knnv.nl

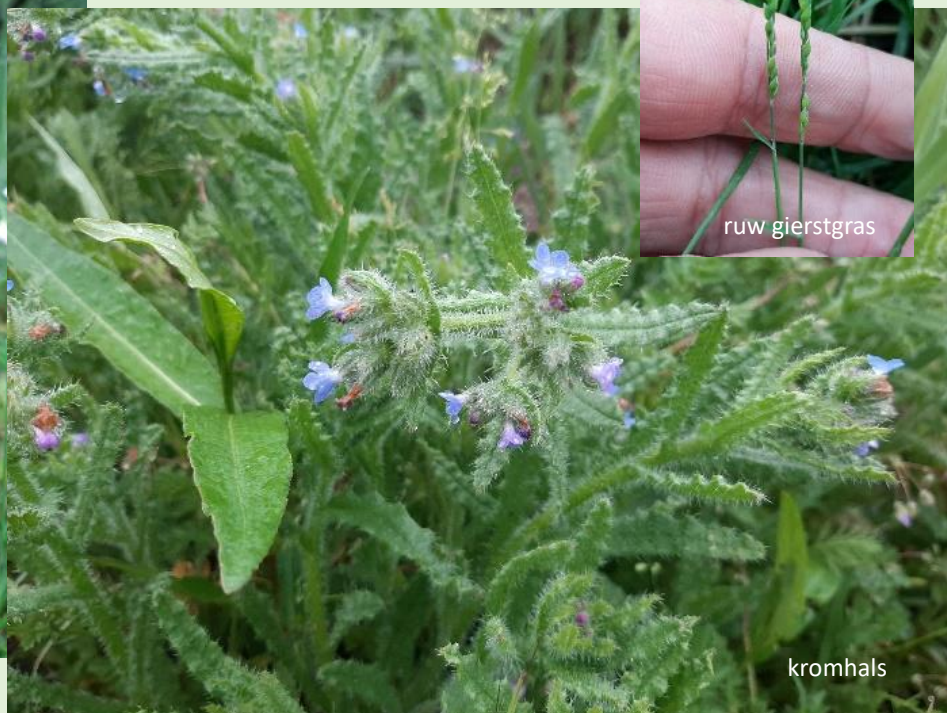
Zandput

We begonnen dit seizoen met een excursie langs de Zandput, aan de noordzijde van het bedrijventerrein Boekelermeer. Langs deze zandwinput is een wandelpark aangelegd, met hier en daar wat oeverbegroeiing en verder veel grasland en bosschages. We vonden veel algemeen voorkomende soorten, zoals verschillende grassen die net in bloei kwamen. Er waren voor-jaarsbloeiers als veld- en tijmeprijs te vinden, samen met pinksterbloem en ruige zegge. De slipbladkaardebol die hier al een aantal jaar staat is afkomstig uit een zaadmengsel.

Duinlandjes Egmond

Het was een natte avond, afgelopen dinsdag. Toch was er tussen de buien door net even ruimte om het duinlandjesgebied in te gaan, begeleid door de welluidende zang van de nachtegalen. De plantengroei staat er hier prachtig bij. Veel typische duinsoorten staan nu in bloei. Zo vonden we de eerste bremrapen, de fijne kervel stond te geuren, het ruw gierstgras stond er fris bij en we vonden een grote groeiplaats van kromhals. Komende dinsdag gaan we de excursie hier nog een keer overdoen. Hopelijk is het dan wel droog weer!

Het zeedorpenlandschap bij Egmond staat garant voor een grote variëteit aan plantensoorten. Op 4 juni vonden we hier bremrapen, walstrosoorten, en nog veel meer interessants. In totaal meer dan 130 verschillende soorten! Het totaaloverzicht zit achterin deze nieuwsbrief.

nachtsilene

blauwe zeedistel

sofiekruid

bitterkruidbremraap

walstrobremraap

gewone agrimonie

Nat Parnassiapark

Op 11 juni bezochten we het Parnassiapark. Het water staat er nog steeds erg hoog en niet alle paden zijn toegankelijk. Toch was er veel te ontdekken. Een paar jaar terug was er al een melding van draadklaver. Die konden we toen niet terugvinden. Dit jaar was er weer een melding en deze keer konden wij hem ook vinden. We vonden zelfs een tweede groeiplaats in het park! Op de groeiplaatsen wordt de vegetatie flink kort gehouden door de konijnen die hier rondhuppelen. Blijkbaar zijn dit ideale groeiomstandigheden voor draadklaver. Het is natuurlijk ook een kleine, fragiele soort, die zich makkelijk laat overgroeien.

Van de ruwbladigen waren onder andere kromhals, gewone ossentong en slangenkruid aanwezig. Fraaie soorten, die laten zien dat het park vlak bij de duinen ligt. In het kortgegrasde landschap vonden we verder soorten als kleine leeuwenklauw, akkerhoornbloem en stijve ogentroost.

In een van de vijvers staat grote boterbloem, samen met lidsteng, gewone waterbies en grote waterweegbree. De vijvers zijn dit jaar flink uitgedijd en er stroomt zelfs een beekje door het park waar we visjes in zagen zwemmen. De gaspeldoorns die normaal boven water staan hebben inmiddels bijna het loodje gelegd.

In totaal kwamen we meer dan 140 soorten tegen in het Parnassiapark! Een totaaloverzicht is te vinden achterin deze nieuwsbrief. Net buiten het park is het zuidelijk kruipertje - *Hordeum murinum subsp. Leporinum* te vinden.

grote wederik

er stroomt een beek door het park

grote boterbloem

zuidelijk kruipertje

Boekelermeer Zuid

De natuurcompensatiestukjes op de Boekelermeer zijn erg leuk om in rond te struinen. We hebben er de afgelopen jaren al een aantal bekeken. Op 18 juni inventariseerden we een natuurstukje aan de zuidzijde van het bedrijventerrein. De wat lagere delen hier hebben zich ontwikkeld tot orchideeënrijk grasland, met rietorchis, moeraswespenorchis, grote wederk, paddenrus en echte koekoeksbloem.

We bezochten ook een recenter aangelegd gebiedje, dat speciaal is gecreëerd voor de rugstreeppad. In het nog kale zand vonden we onder andere soorten als gewone ossentong, waterpunge, greppelrus en zanddoddegras. Verder was alsemambrosia aanwezig.

echte koekoeksbloem

gewone ossentong

zanddoddegras

moeraswespenorchis

Groet

We gingen op 2 juli naar Groet om de duinrellen te bekijken. Helaas waren de sloten en duinrellen net geschoond, waardoor een aantal typische soorten nauwelijks was terug te vinden. Bijvoorbeeld de klimopwatteranonkel, waarvan we op afstand wat plantjes zagen. Langs de oevers vonden we verder soorten als holpijp, blauw glidkruid, watergras. De zwarte zegge werd thuis pas op naam gebracht. Sterrenkroos en waterkers waren nog niet genoeg ontwikkeld om op naam te brengen. Het pijptorkruid was aan de maaikorf ontsnapt en stond er fraai bij. Verder vonden we donkergroene basterdwederik. Dit is geen alledaagse soort, of wordt misschien vaak over het hoofd gezien, omdat basterdwederiken niet populair zijn om op naam te brengen. Alles bij elkaar ontdekten we toch meer dan 135 soorten!

pijptorkruid

blauw glidkruid

watergras

donkergroene basterdwederik

Witte mosterd en stijf hardgras in Overdie

Op 16 juli hielden we een stadsexcursie in Overdie. Na anderhalf uur struinen stonden er meer dan 150 verschillende plantensoorten op de teller! We stonden onder andere stil bij leuke soorten als stijf hardgras, witte mosterd, sikkelklaver en de verschillende fijnstralen, zoals hoge en gevlamde fijnstraal.

Stijf hardgras staat nog steeds als zeldzaam te boek, al is de soort de afgelopen tijd flink toegenomen in het stedelijk gebied. Vroeger kwam de soort alleen voor in kalkgraslanden en hier en daar op muren. Tegenwoordig is ze met name in het urbane district te vinden.

Witte mosterd komt verspreid door het land voor, maar is geen alledaagse verschijning. Wat opviel waren de opvallend behaarde peulen. Van sikkelklaver is slechts een enkele groeiplaats bekend uit Alkmaar. Mogelijk is het zaad van deze plant, evenals dat van de witte mosterd meegekomen met grond die van elders is aangevoerd.

sikkelklaver

stijf hardgras

De Vlotter en Overdie

De afgelopen dinsdagen was er excursie naar de Vlotter bij Heemskerk en er was weer een stadsexcursie in Overdie. Bij beide excursies zijn weer veel leuke waarnemingen gedaan! De Vlotter is een natuurontwikkelingsproject van PWN, aan de rand van de duinen. Tijdens de excursie werd onder andere naar de verschillen tussen ongeoorde en gewone margriet gekeken. Verder zijn er nieuwe soorten toegevoegd aan wat al bekend was, doordat er verschillende russen en teunisbloemen op naam zijn gebracht.

In de wijk Overdie waren we al eerder geweest dit seizoen. Ook deze keer vonden we weer een aantal interessante soorten. Zo vonden we hier onder andere donkergroene basterdwederik, klein glaskruid, Chia, gingellikruid, wilde sorgo en een ontsnapte bergsteentijm.

De leukste vondst was bleek liefdegras - *Eragrostis virescens*. Dit is een soort die nog niet zolang voorkomt in Nederland. Sipke ontdekte hem tussen de stoeptegels. Het is pas de zesde vondst in Nederland. Bleek liefdegras valt op doordat hij een stuk forser wordt dan klein en stijf straatliefdegras. Ook de lange haartjes bij de oortjes zijn opvallend

Over nieuwe liefdegrassen schreven Sipke en Niels Eimers in 2016 in een bericht van Nature Today:

“Het geslacht Eragrostis (Liefdegras) komt wereldwijd voor met ongeveer 400 soorten. Het zwaartepunt van de verspreiding ligt in de tropen van Amerika, Australië, Afrika en Azië. Binnen Europa heeft het geslacht een meer zuidelijke verspreiding, maar de soorten laten zich steeds vaker in noordelijke streken zien. Liefdegrassen zijn zogeheten C4-planten. C4-planten komen oorspronkelijk vooral voor in de warmere klimaatzones. Ze hebben een alternatieve vorm van fotosynthese ontwikkeld waardoor ze niet alleen resistent zijn tegen sommige herbiciden maar ook efficiënter kooldioxide kunnen vastleggen en met minder water toe kunnen dan de hier oorspronkelijk inheemse C3-planten. De opname van kooldioxide bij C4-planten vindt echter alleen plaats bij temperaturen die overdag boven de 12°C liggen. Hoe hoger de temperatuur, hoe beter C4-planten groeien. Het is dus aannemelijk dat de geconstateerde uitbreiding van liefdegrassen naar het noorden het gevolg is van de klimaatverandering.

De naam Eragrostis is te ontleden tot de Griekse woorden eros (liefde) en agrostis (gras). De referentie naar liefde is te danken aan de sierlijkheid van de aartjes. Liefdegrassen ontwikkelen zich laat in het seizoen en zijn tot het einde van de herfst nog te bewonderen. Liefdegrassen typeren zich onder andere door een harig tongetje (een vliesje op de overgang van bladschede naar bladschijf), een pluimvormige bloeiwijze en de zéér kleine aartjes. De determinatie van liefdegrassen is relatief lastig, omdat diagnostische kenmerken dusdanig klein zijn dat een sterke macrolens of een binoculair vaak noodzakelijk zijn om de soorten met zekerheid op naam te kunnen brengen.”

Chia

wilde sorgo

gingellikruid

Groet, 6 augustus

De bedoeling was om deze avond een stukje dorp en een stukje duin te bekijken. Uiteindelijk kwamen we niet meer aan de duinen toe, zoveel was er in het dorp te vinden. Met name langs de buitenrand van Groet ligt een groenstrook met interessante oevervegetatie. Zo vonden we hier bijvoorbeeld holpijp, pijlkruid, blauw glidkruid, knikkend tandzaad en grote wederik. Sipke vond in een sloot een groeiplaats van de lisdodde *Typha laxmannii*.

Tussen de straatstenen, in bermen en plantsoenen troffen we onder andere akkerklokje, roze winterpostelein en wilde sorgo. Uiteindelijk stond de teller op meer dan 160 soorten.

We vonden in Groet de kruising tussen katwilg en grauwe wilg.

Nestje van de dwergmuis.

H7 Strand

Wilbert Kerkhof, Kerkhof01@hetnet.nl

Hargen aan Zee

Het strandjaar begon op 14 januari met guur weer bij Hargen aan Zee. De deelnemers waagden zich in regenpakken toch op het nogal verlaten strand waar veel van de gezochte schelpen overstoven bleken. Wel werden er enkele van de novemberstorm overgebleven schilden van de ovaalronde krab buit gemaakt en vond Marianne in een wat in de luwte gelegen duinpan een eikapsel van de golfrog. Leuk was het groepje sneeuwgorzen dat ons begeleidde naar de welverdiende warme drankjes aan het slot.

Petten

De excursie bij Petten op 11 februari vond plaats bij goede weersomstandigheden. Weinig wind en een prettige temperatuur. Met onze vorige coördinator Henk Witte als een van de elf deelnemers werden leuke waarnemingen gedaan. Zo vonden we in de categorie "scheermessen" Amerikaanse zwaardschede, grote zwaardschede, slanke kleine zwaardschede, brede kleine zwaardschede, enkele grote fragmenten van het groot tafelmesheft en een topje van een messchede. De gave klep van de prismatische dunschaal die Linda verzamelde zorgde ook voor veel enthousiasme bij het gezellige natafelen. De eikapselscore was ook de moeite waard met 104 keer stekelrog, 8 gevlekte rog en 2 blonde rog. Het meegenomen gruis leverde bij de drie microscopisten nog meer leuke soorten op. Vermeldenswaard zijn klein drijfhorentje (voor ons nieuw bij een excursie in de eigen regio), bonte mantel en wijde mantel, kleine astarte, witte wenteltrap, gewone papierschelp, fragmenten van melkwit priemhorentje en Chinees hoedje en een zoetwaterneriet. In het gruis bij Wilbert zat een hoekig fragment van iets dat met behulp van Rien de Ruiter als het rugschild van een kiezelkrabje kon worden opgeborgen.

brede kleine zwaardschede - *Ensis phaxoides*

posthoornkokerworm - *Spirorbis spirorbis*

IJmuiden

Bij ons bezoek aan het strand bij IJmuiden, op 10 maart, werden na stevige oostenwind een aantal eipakketten van de gestippelde dieseltreinworm gevonden en bleken hoog op het strand veel schilden van de Chinese wolhandkrab te liggen. Beide soorten schuilen tussen de stenen en blokken van de pier waar we ze voorheen vooral in de zomer konden vinden. Wellicht heeft de bijna vorstvrije winter er voor gezorgd dat ze nu ook in maart aanspoelen. Verder waren ook een helmkrab en een aantal kleine zeeappels in de hoogwaterlijn te vinden. In de poelen op de pier waren paardenanemonen present. Verder was het nieuw dat er een dikke laag slib op het strand lag bij de overgang naar de stenen. Wellicht was dit opgebouwd uit de vergane delen van het pakket zeesterren van de storm van eind november? Uit het weinige verzamelde gruis kwamen nog wel een mosselslurpertje en een gewone trapgevel.

schelpkokerwormen

Texel

Op 21 april was de dagexcursie naar Texel. Een van de negen deelnemers was Marja v.d. Berg die ons, als Texelse expert, naar de meest veelbelovende stranden kon gidsen. We begonnen met een mooi bezoek aan het toegankelijke deel van het suppletiestrand van de Prins Hendrikzanddijk waar voorheen het Ceresstrandje was. Naast de al bekende grote aantallen artemisschelpen vonden we hier nog een flink wat leuke grote en kleine schelpen. Zo waren er onder meer wijde mantels, prismatische dunschalen, geknobbelde hartschelpen en een door Marja verzamelde tere hartschelp te noteren. Na ruim een half uur gebukt zoeken misten we Linda. Die bleek al snel na het betreden van het strand door de knieën gegaan omdat er een leuk gruisrandje voor haar voeten lag. Hieruit waren onder meer 5 koffieboontjes, een olifantstandje, fragmenten van penhorens, een muizenootje, verschillende korfschelpjes en veel melkwitte arkschelpjes gehaald. Uit het meegenomen gruis kwamen nog veel muizenkeuteltjes en arkschelpjes, een witte wenteltrap en een bruin contrahorentje. Een strand om vaker te bezoeken!

De tweede strand van de dag was een waddenstrandje ten oosten van de vuurtoren, met daarna een bezoekje aan het brede Noordzeestrand ten westen van dit lichtbaken. Ondanks de gezamenlijke speurtocht werden de van de Wadden gemelde nieuwkomers onder de weekdieren niet gevonden. Dus geen Filipijnse tapijtschelpen of Amerikaanse strandschelpen. Wel lagen er veel strandgapers, platte slijkgapers, kokkels en enkele kolonies van het breedbladig mosdiertje. Van het brede strand konden nog 15 grote eendenmosselen, enkele grijze tapijtschelpen en een bonte mantel op de lijst bijgeschreven worden.

prismatische dunschaal en tere hartschelp

De dag werd afgesloten met een bezoek aan het strand bij Paal 9, de Hoornderslag. Op dit deel van de kust was in de voorafgaande periode een forse zandsuppletie uitgevoerd. Marja wist te vertellen dat er hierbij ook onder meer verse zandschelpen op het strand terecht waren gekomen. Helaas was het lage water al geruime tijd voorbij en moesten we ons behelpen met wat er nog hoog op het strand te vinden was. Hier vonden we wel weer een paar artemisschelpen, prismatische dunschalen, een wijde mantel, groot tafelmesheft en enkele versleten ronde schelpen. Bij deze laatste vondsten was de binnenzijde zo verweerd dat de mantellijn en mantelbocht niet goed meer te vinden was en het daardoor onduidelijk bleef of het hier om zandschelpen of ronde komschelpen ging. (Bij een later bezoek bleek dat beide soorten hier vers te vinden zijn.) Een duidelijke suppletievondst waren de drie kleine slangsterren die uit de hoogwaterlijn gevist werden.

Tweede Maasvlakte

Op 26 mei gingen vier deelnemers op weg naar de 2e Maasvlakte. Het weer was in overeenstemming met de lente van 2024, dus regenpakken waren wenselijk bij het strandwerk. Ook deze keer bezochten we drie verschillende stranden, die gelukkig wel dicht bij elkaar liggen. Zoals bij onze vorige excursie op deze plekken al duidelijk werd is er van het tapijt aan schelpen zoals dat na de oplevering zo'n tien jaar geleden te vinden was geen sprake meer. Inmiddels moet er goed gezocht worden om de leuke soorten die er nog wel zijn te vinden. Gelukkig was Rien mee die zowel wat kennis als speurder naar schelpen een dankbare reis- en excursiegenoot is. Op de zuidkant van onze zoektocht werden een geplooid zonnenschelp, een dichtgestreepte artemisschelp, meerdere grote astartes en veel geknobbeld hartschelpen verzameld. Ook de extra grote kokkels (*Cerastoderma edule*, *forma major*) kwamen we regelmatig tegen. Hoog op het strand werden door Rien en Marianne ook nog een aantal eikapsels van stekelroggen verzameld.

Langs het tweede strand bij de blokkendam lag een aanspoelselgordeltje met veel krabben met onder meer schilden van de ovaalronde krab, grijze zwemkrab, gewone zwemkrab, breedpootkrab, een Chinese wolhandkrab en veel blaasjeskrabben. Op de blokkendam zaten weer veel paardenanemonen, enkele gewone schaalhorens en vonden we een begroeiing van kernwier. In de lijst van schelpen konden nog een dichtgestreepte artemisschelp, enkele paardenzadels, fossiele korfmossels en een bonte mantel aangekruist worden.

geplooid zonnenschelp

Het laatste strand, schuin tegenover Hoek van Holland bleek die dag benut te worden als oefenterrein voor een aantal crossmotoren. Binnen het decor van gemotoriseerd rondvliegende jongelingen en overdadig veel herrie vonden we bij een kort bezoek veel Japanse oesters, een paar Filipijnse tapijtschelpen en een muiltje, waarbij geen passend prinsessenvoetje te lokaliseren was. Een naderende regenbui verloor ons van de plicht om dit multifunctionele strand langer af te zoeken. Tevreden met de al gevonden zaken op de verder zeer rustige stranden keerden we dus mooi bijtijds weer terug richting Alkmaar.

paardenzadel

Hoorn

Op 16 juni bezochten we met vier personen het Stadsstrand bij Hoorn. Het was een frisse en vrij winderige zomerdag. Er waren dan ook vrijwel geen zonanabidders op het met materiaal uit het Markermeer aangelegde strand. Uit deze oude Noordzeebodem wisten we weer enkele leuke schelpen te verzamelen. Beide gidsfossielen voor het Eemien, grijze tapijtschelp en muizenkeuteltjes waren weer vaak te vinden. Ook kwamen het pelikaansvoetje en de dubbeltjesschelp weer in de verzamelbakjes terecht. De zoetwaterslakken die nu voor de oever leven waren ook present met vijverpluimdragers, erwtenmossel, quaggamossel en Aziatische korfmossel. Van de uit de V.S. gesmokkelde kreeftachtigen werd er een schaar van de rode Amerikaanse rivierkreeft gezien. Vanwege de forse golfslag lagen er geen gruisrandjes langs de waterlijn. Ook doordat de harde wind het moeilijk maakte om kleine schelpjes te vinden en vast te houden is de vondstenlijst wat kort gebleven.

quaggamossel
en korfschelpje

Hargen aan Zee, 17 juli

Op de dag van deze dinsdagavondexcursie werd veel neerslag voorspeld wat het aantal deelnemers drastisch deed wegspoelen. Uiteindelijk bleef alleen de coördinator over die ondanks een tussentijds kopje koffie toch nog tweemaal nat werd. De lijst bleef vanwege de vele spetters op de bril aan de korte kant. Gelukkig was er toch nog een beetje gruis te verzamelen waaruit zowaar een dubbeltjesschelp tevoorschijn kwam.

eieren van de
gevlochten fuikhoren

rechtsgestreepte platschelp

dubbeltjesschelp

IJmuiden

Zondag 18-augustus bezochten 6 deelnemers de kust bij IJmuiden. Halverwege de excursie was er een vriendschappelijke en leerzame ontmoeting met de strandmonitoringsgroep van Stichting Anemoon. Zij waren op dezelfde tijd en de dezelfde plek actief. Het getij spoelt kennelijk ook de strandonderzoekers bij elkaar. Opvallende vondsten waren een angespoelde horsmakreel waarover we determinatie-uitleg kregen, een rustende grijze zeehond op een van de blokken bij de pier, een wijde mantel uit het gruis en een bezoekje aan de etende rups van een wolfsmelkpijlstaart. Ook de vele kleine heremietkreeften die naast de pier huisjes aan het verwisselen waren zijn het vermelden waard.

horsmakreel

Huisduinen

Zondag 15 september hebben 6 personen deelgenomen aan de excursie bij Den Helder. Er werd begonnen met het keren van stenen onder aan de dijk bij Nogal Wiedus. Vanwege de hoeveelheid zand die er sinds de laatste suppleties tussen de stenen gespoeld is zijn die stenen en tegels moeilijker te keren en is de daartussen verscholen fauna duidelijk minder soortenrijk en minder talrijk. Er werden nog wel flink wat blaasjeskrabben, garnalen en enkele strandkrabben en slibanemonen gevonden. De verdere tocht voerde langs het strand en naar de aanspoelsplekken bij de strekdammen. Van de 'scheermessen' werden weer vier verschillende soorten gevonden; Amerikaanse zwaardschede, grote zwaardschede, kleine zwaardschede en groot tafelmesheft. In de categorie 'fossielen' vielen vier bonte mantels en een grijze tapijtschelp te noteren. De leukste vondst was een door Linda opgeraapte vers ogende penhoren.

penhoren, vers exemplaar
bij Huisduinen

Petten, 20 oktober

Op deze bewolkte zondagmiddag werd met 7 personen het strand bij Petten bezocht. Van de verwachte fossielen kwamen de grijze tapijtschelp, muizenkeuteltjes en een topje van een messchede op de lijst terecht. In het nazomerende weer waren ook nog twee meidoornkielwantsen op het strand geland. In het gruis vonden Linda en Wilbert nog verschillende leuke schelpjes zoals een papierschelp en een klepje van de zandschelp.

Kleine schelpen o.a. Vliezig drijfhorentje, ovaal zeeklitschelpje, muizenkeuteltje en kleine platschelp.

Wijk aan Zee

Op 17 november stond er een stevige wind die onafgebroken herfstige buien over NoordHolland blies. Gelukkig schoven ze vrijwel allemaal ten noorden van Wijk aan Zee landinwaarts zodat we vanaf het strand vooral van de vele regenbogen konden genieten. Een naderende bui met een wat zuidelijker koers noopte de twee strandbezoekers echter om de excursie kort te houden. Mede daardoor is de vondstenlijst voor deze meestal zo rijke plek aan de korte kant. Wel werden bij de krabben de ovaalronde krab en een schaar van een blaasjeskrab gevonden.

Egmond

15 December bezochten we met 7 personen het strand bij Egmond. In de voorafgaande week waren er meldingen in het nieuws over veel aangespoelde zeesterren. Hiervan was op zondag nog maar weinig te vinden. Plaatselijk lagen echter nog wel wat half overstoven zeesterrenveldjes waarin we 11 keer ovaalronde krabben, of resten daarvan, telden. De soort is inmiddels algemeen geworden in het winteraanspoelsel. Tegen de zeereep verzamelde Marianne geroutineerd eikapsels van haaien en roggen waartussen tot onze vreugde er een van een sterrog, *Amblyraja radiata*, bleek te zitten. Op de terugweg over het strand werd ook nog een exotische horen, *Fusinus ocelliferus*, met een geboord gaatje opgeraapt die daar hoogstwaarschijnlijk via een toeristische route beland is. In het gruis vond Ria nog acht nieuwe soorten voor de lijst van deze dag. De sneeuwgorzen bleken ook weer teruggekeerd voor het winterbezoek langs de zeereep.

Fusinus ocelliferus

H8 Ijsvogels

R. Polder 1815jk232@hetnet.nl

Klimaat (bron: KNMI)

Een superzachte (6,3 °C) en drijfnatte winter (250 mm meer dan het gemiddelde) met een korte kouperiode in januari was voor de ijsvogels geen probleem en zeer welkom. De winter kende meerdere stormen. De meeste in januari. Samen met de hoge waterstanden gaf dat extra kans op ontwortelde bomen. Met landelijk gemiddeld 173 uren zon tegen een langjarig gemiddelde van 218 uur was de winter zeer somber.

Werkzaamheden

Door de werkgroep zijn verschillende herstelwerkzaamheden gedaan. Met name in Heiloo. Overal lagen nog kluiten van omgevallen bomen waarin gebroed werd. Dit was bv. het geval in o.a. de Bergermeer, langs de spoorsloot en langs de Schermerdijk.

Resultaat

Het vroegst bekende nest vloog al op 12 mei uit.

Het aantal territoria kwam op 20, waarvan er in ieder geval 5 met zekerheid een of meer keren jongen hebben grootgebracht. Er waren ook nog enkele waarnemingen in de regio op 16 april langs de Slingerdijk in de Schermer en op 3 mei in de Diepsmeer. We hebben vast nog territoria over het hoofd gezien. Alle andere waarnemingen zijn wel te relateren aan een territorium dat wel bekend is.

Voor 2024 waren maar liefst 1.030 ijsvogelwaarnemingen waarvan 84 in ons werkgebied. Veel meer dan in 2023, (33). Maar niet in verhouding tot de waarnemingen in de rest van N-H, waarvan de meeste overigens in Groot-Amsterdam. Bij ons kwamen de meeste meldingen uit het Groot-Geestmerambacht en Oudorp.

Op de vinkenbaan in Castricum zijn in 2024, 26 individuele Ijsvogels geringd; vorig jaar 19, in 2022, 14 en in 2021 maar 3 (website trektellen.nl).

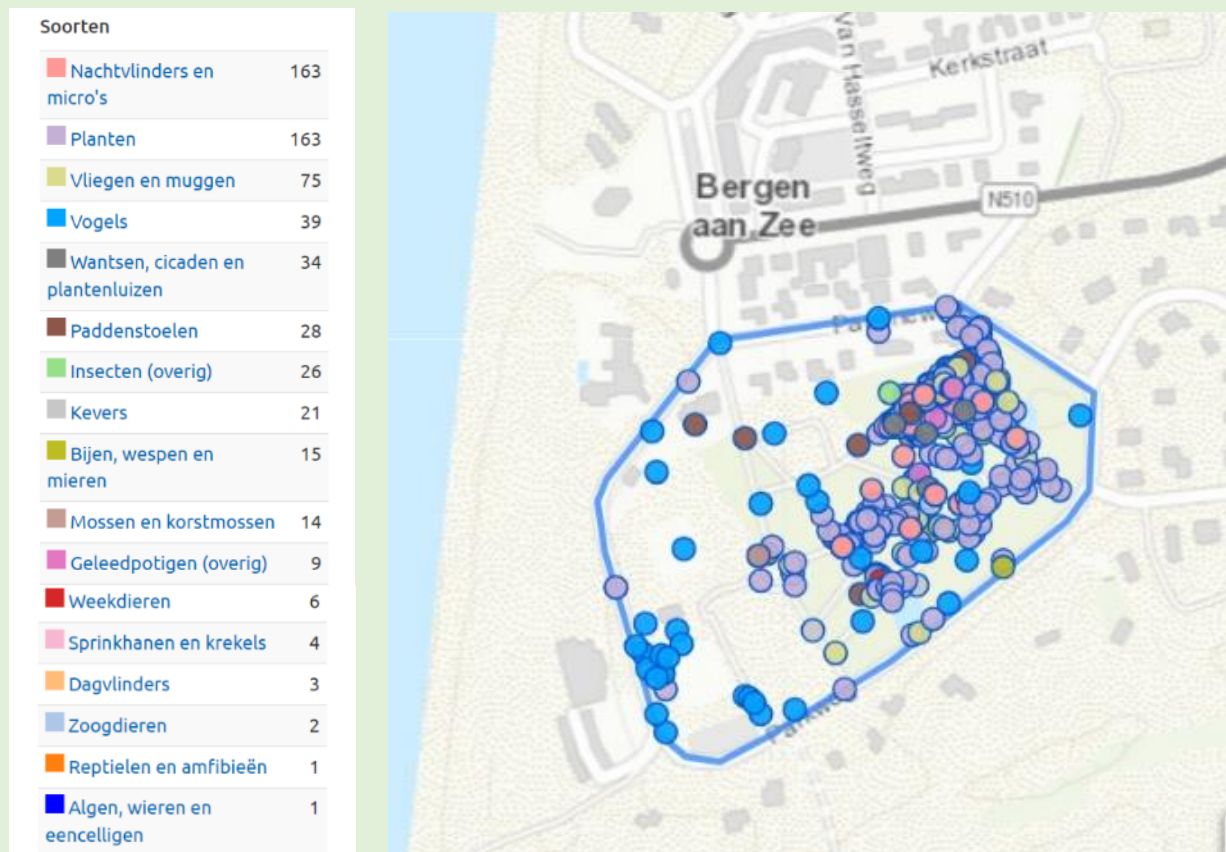
In 25 jaar monitoren was na de topjaren 2015, 16 en 17, 2024 ook weer een heel goed jaar voor onze regio met liefst 10 territoria in de gemeente Alkmaar en 10 in de rest van ons werkgebied.

Graag wil ik eenieder wederom hartelijk bedanken voor het doorgeven van waarnemingen; het monitoren en het insturen van foto's.

H9 Bioblitz Parnassiapark

Bioblitz Parnassiapark

Afgelopen jaar was het de bedoeling om de biodiversiteit van het Parnassiapark in Bergen aan Zee in beeld te brengen. Helaas heeft het park een groot deel van het jaar gedeeltelijk onder water gestaan en was daarmee slecht toegankelijk. Toch zijn er verschillende excursies geweest, waarbij de droge delen zijn afgespeurd op planten, mossen en insecten. En er is een paar keer naar nachtvlinders gekeken. Verder zijn er veel individuele waarnemingen gedaan. Uiteindelijk zijn er meer dan 600 verschillende planten en dieren gevonden!

De meeste waarnemingen zijn gedaan van planten en van nachtvlinders. Van allebei zijn 163 verschillende soorten gevonden. Meest bijzondere plantensoort was draadklaver. Deze soort was een aantal jaar terug ook al eens gevonden in het Parnassiapark en weet zich te handhaven in de door konijnen kortgegrasde vegetatie van één van de ronde open delen in de middenas van het park.

Er was veel aandacht voor de nachtvlinders. Verschillende avonden hebben we met lakens en lampen in het park gestaan om de nachtvlinderstand te onderzoeken. Verder heeft Luc Knijnsberg met smeer nachtvlinders gelokt. Er werden verschillende zeldzaamheden waargenomen, waaronder de marmeruil, gele snuituil, morgenroodbladroller, venstervlekmot en zwarte witvleugeluil. Op de grote kattenstaart verschijnt in de zomer de walstropijlstaart. De soort vliegt ook 's nachts, zodat we hem ook op het laken tegenkwamen.

Enkele soorten uit het Parnassiapark

